

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

30 päivänä syyskuuta 2015 *

Toimielimiä koskeva oikeus — Eurooppalainen kansalaisaloite — Talous- ja rahapolitiikka —
Valtionvelan jättäminen maksamatta takaisin — ”Hätätilaa” koskevan periaatteen vahvistaminen —
Rekisteröinnin epääminen — Komission toimivalta — Perusteluvelvollisuus

Asiassa T-450/12,

Alexios Anagnostakis, kotipaikka Ateena (Kreikka), edustajanaan asianajaja A. Anagnostakis,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinnään H. Krämer ja M. Konstantinidis,

vastaajana,

jossa on kyse 6.9.2012 annetun komission päätöksen C(2012) 6289 final, jolla hylättiin vaatimus rekisteröidä komissiolle 13.7.2012 toimitettu eurooppalainen kansalaisaloite ”Miljoona allekirjoitusta solidaarisen Euroopan puolesta”, kumoamista koskevasta vaatimuksesta,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Kanninen sekä tuomarit I. Pelikánová ja E. Buttigieg (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies S. Spyropoulos,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 5.5.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 1 Kansalaisaloitteesta 16.2.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 211/2011 (EUVL L 65, s. 1), joka on annettu SEUT 24 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella, 2 artiklan 1 alakohdan sanamuoto on seuraava:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) ’kansalaisaloitteella’ aloitetta, joka on toimitettu komissiolle tämän asetuksen mukaisesti ja jossa komissiota kehoitetaan toimivaltuksiensa rajoissa tekemään asianmukainen ehdotus asioista, joissa kansalaisten mielestä tarvitaan unionin säädöstä perussopimusten soveltamiseksi, ja jota on tukenut vähintään miljoona osallistumiskelpoista allekirjoittajaa, jotka ovat lähtöisin ainakin yhdestä neljäsosesta jäsenvaltiosta;

--”

- 2 Asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Komissio rekisteröi ehdotetun kansalaisaloitteen kahden kuukauden kuluessa liitteessä II esitettyjen tietojen vastaanottamisesta, antaa sille yksilöidyn rekisteröintinumeron ja lähettää järjestäjille vahvistuksen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

--

- b) ehdotettu kansalaisaloite ei selvästi ylitä komission toimivaltaa tehdä ehdotus unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi;

--

3. Komissio epää rekisteröinnin, jos 2 kohdassa säädetyt edellytykset eivät täyty.

Jos komissio epää ehdotetun kansalaisaloitteen rekisteröinnin, se ilmoittaa järjestäjille epäämisen perusteet sekä kaikki heidän käytettävissään olevat oikeudelliset ja muut keinot.”

Asian tausta

- 3 Kantajana oleva Alexios Anagnostakis on tehnyt ehdotuksen ”Miljoona allekirjoitusta solidaarisen Euroopan puolesta” -nimiseksi eurooppalaiseksi kansalaisaloitteeksi (jäljempänä ehdotettu eurooppalainen kansalaisaloite), jonka hän toimitti Euroopan komissiolle 13.7.2012 ja jonka tarkoituksena on vahvistaa Euroopan unionin lainsäädäntöön ”häättilaa koskeva periaate, jonka mukaan silloin, kun valtion rahoituksellinen ja poliittinen olemassaolo on vaarassa kestäättömän velan takaisinmaksun johdosta, on välttämätöntä ja perusteltua kieltäytyä maksamasta tätä velkaa”. Ehdotetussa eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa viitataan ”talous- ja rahapolitiikkaan (SEUT 119–[SEUT] 144 artikla)” aloitteen hyväksymisen oikeudellisena perustana.
- 4 Komissio kieltäytyi 6.9.2012 antamallaan päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös) rekisteröimästä ehdotettua eurooppalaista kansalaisaloitetta sillä perusteella, ettei se selvästikään kuulunut komission toimivaltaan, jonka nojalla se voi tehdä ehdotuksen unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 5 Kantaja nosti esillä olevan kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 11.10.2012 jättämällä kaneikirjelmällä.
- 6 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
 - kumoaa riidanalaisen päätöksen
 - velvoittaa komission rekisteröimään kansalaisaloitteen
 - määrää kaikista muista oikeudellisesti tarpeellisista toimenpiteistä.
- 7 Kantaja ei esitä muodollisesti oikeudenkäyntikuluihin liittyviä vaatimuksia mutta vaatii kuitenkin vastauskirjelmässään kummankin osapuolen velvoittamista vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan taloudellisen tilanteensa mukaan, mikäli kanne hylätään.
- 8 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
 - hylkää kanteen perusteettomana
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 9 Unionin yleinen tuomioistuin kehotti 2.5.1991 päivätyn työjärjestyksen 64 artiklan mukaisina prosessinjohdotoimina asianosaisia vastaamaan kirjallisesti yhteen kysymykseen ja toimittamaan jäljennöksen ehdotetusta eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta. Kantaja ja komissio vastasivat pyyntöön asetetussa määräajassa.

Oikeudellinen arviointi

- 10 Kantaja väittää kanteensa tueksi, että komissio teki oikeudellisia virheitä kieltäytyessään rekisteröimästä ehdotettua eurooppalaista kansalaisaloitetta asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla, jossa asetetaan tällaisen ehdotuksen rekisteröimisen edellytykseksi se, ettei ehdotus selvästi ylitä kyseisen toimielimen toimivaltaa tehdä ehdotus unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi. Kantaja vetoaa tältä osin SEUT 122 artiklan 1 ja 2 kohdan, SEUT 136 artiklan 1 kohdan b alakohdan sekä kansainvälisen oikeuden sääntöjen rikkomiseen. Kantajan mukaan komissiolla on näiden eri sääntöjen nojalla toimivalta tehdä ehdotus unionin säädökseksi, jolla voidaan saavuttaa ehdotetussa eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa tarkoitettu päämäärä.

Toisen ja kolmannen vaatimuksen tutkittavaksi ottaminen

- 11 Kantaja vaatii toisella ja kolmannella vaatimuksellaan, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa komission rekisteröimään ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen ja määrää kaikista muista oikeudellisesti tarpeellisista toimenpiteistä.
- 12 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ei kuulu SEUT 263 artiklan nojalla harjoittamansa laillisuusvalvonnan yhteydessä velvoittaa toimielimiä toimimaan tietyllä tavalla tai toimia niiden sijasta. Tätä laillisuusvalvonnan rajoitusta sovelletaan kaikissa asioissa, joita unionin yleinen tuomioistuin käsittelee (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2001, Mattila v. neuvosto ja komissio, T-204/99, Kok., EU:T:2001:190, 26 kohta, pysytetty muutoksenhaussa tuomiolla 22.1.2004, Mattila v.

neuvosto ja komissio, C-353/01 P, Kok., EU:C:2004:42, 15 kohta ja tuomio 8.10.2008, Agrar-Invest-Tatschl v. komissio, T-51/07, Kok., EU:T:2008:420, 27 ja 28 kohta), ja siten myös eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevissa asioissa.

- 13 Kantaja ei siten voi vaatia, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa komission rekisteröimään ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen ja määrää muista toimenpiteistä.

Asiakysymys

Alustavat huomautukset

- 14 Ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen tarkoituksena on vahvistaa unionin lainsäädäntöön hätätilaa koskeva periaate, joka oikeuttaisi valtion kieltäytymään maksamasta valtionvelkaansa takaisin silloin, kun valtion rahoituksellinen ja poliittinen olemassaolo on vaarassa tällaisen takaisinmaksun johdosta.
- 15 SEU 5 artiklan 2 kohdasta ja SEU 13 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että annetun toimivallan periaatteen mukaisesti unioni toimii ainoastaan jäsenvaltioiden sille perussopimuksissa antaman toimivallan rajoissa ja kyseisissä sopimuksissa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä että kukin toimielin toimii sille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoissa sekä niissä määrättyjen menettelyjen, edellytysten ja tavoitteiden mukaisesti.
- 16 SEU 11 artiklan 4 kohdassa määrätään, että unionin kansalaiset voivat tietyin edellytyksin tehdä aloitteen, jossa komissiota kehoitetaan toimivaltuuksiensa rajoissa tekemään asianmukainen ehdotus asioista, joissa näiden kansalaisten mielestä tarvitaan unionin säädöstä perussopimusten soveltamiseksi.
- 17 Komissio kieltäytyy asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla rekisteröimästä ehdotettua kansalaisaloitetta, jos se ”selvästi ylit[tää] komission toimival[lan] tehdä ehdotus unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi”.
- 18 Riidanalaisen päätöksen mukaan ehdotettu eurooppalainen kansalaisaloite selvästi ylittää komission mainitun toimivallan. Komissio kieltäytyi siten asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla rekisteröimästä ehdotettua eurooppalaista kansalaisaloitetta.
- 19 Esillä olevalla kanteella unionin yleistä tuomioistuinta pyydetään tutkimaan, oliko niin – kuten kantaja väittää –, ettei komissio voinut pätevästi kieltäytyä rekisteröimästä ehdotettua eurooppalaista kansalaisaloitetta asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla.
- 20 Kun otetaan lisäksi huomioon riidanalaisen päätöksen suppeat perustelut, unionin yleinen tuomioistuin on päättänyt aluksi tutkia, täyttikö päätös perusteluvelvollisuuden.

Riidanalaisen päätöksen perustelut

- 21 On muistutettava, että perustelujen puuttuminen tai niiden riittämättömyys kuuluu SEUT 263 artiklassa tarkoitettuihin olennaisen menettelymääräyksen rikkomisiin ja että sitä on pidettävä sellaisena ehdottomana perusteena, jonka unionin tuomioistuimet voivat ottaa ja joka niiden jopa pitää ottaa huomioon omasta aloitteesta.
- 22 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksittäistapausta koskeva päätös on SEUT 296 artiklan nojalla perusteltava sen vuoksi, että asianosainen saisi riittävät tiedot määritelläkseen, onko päätös asianmukainen vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan

riitauttaa, ja sen vuoksi, että unionin tuomioistuimet voivat tutkia tutkittavan päätöksen laillisuuden (tuomio 18.9.1995, Tiercé Ladbroke v. komissio, T-471/93, Kok., EU:T:1995:167, 29 kohta ja tuomio 27.9.2012, J v. parlamentti, T-160/10, EU:T:2012:503, 20 kohta).

- 23 Asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa, jonka mukaan komissio ilmoittaa järjestäjille epäämisen perusteet, on pidettävä nimenomaisena ilmauksena mainitusta perusteluvollisuudesta eurooppalaista kansalaisaloitetta koskeissa asioissa.
- 24 SEUT 296 artiklassa edellytettyjen perustelujen on samoin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oltava kyseessä olevan toimen luonteen mukaisia. Perusteluvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö ja esitettyjen perustelujen luonne. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimen perustelut SEUT 296 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys (määräys 14.11.2013, J v. parlamentti, C-550/12 P, EU:C:2013:760, 19 kohta).
- 25 Tältä osin on todettava, että käsiteltävässä asiassa se, ettei ehdotettua eurooppalaista kansalaisaloitetta rekisteröity, on omiaan vaikuttamaan sen oikeuden itse tehokkuuteen, joka kansalaisille on SEUT 24 artiklan ensimmäisessä kohdassa vahvistettu kansalaisaloitteen esittämiseksi. Tällaisesta päätöksestä on näin ollen selvästi käytävä ilmi mainitun kieltäytymisen oikeuttavat perusteet.
- 26 Kansalaisen, joka on tehnyt ehdotuksen kansalaisaloitteeksi, on nimittäin kyettävä ymmärtämään perusteet, joiden vuoksi komissio ei rekisteröinyt aloitetta. Komission, jolle ehdotus kansalaisaloitteeksi on jätetty, tehtävänä on arvioida ehdotus mutta myös perustella hylkäävä päätöksensä, kun otetaan huomioon päätöksen merkitys perussopimuksessa taatun oikeuden tehokkaan käyttämisen kannalta. Tämä perustuu kyseisen oikeuden itse luonteeseen, kuten asetuksen N:o 211/2011 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan, sillä tällä oikeudella vahvistetaan unionin kansalaisuuden merkitystä ja edistetään unionin demokraattista toimintaa antamalla kansalaisten osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa (ks. analogisesti tuomio J v. parlamentti, edellä 22 kohta, EU:T:2012:503, 22 kohta).
- 27 Riidanalaisen päätöksen mukaan ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen kohde eli hätätilaa koskevan periaatteen sisällyttäminen unionin lainsäädäntöön sellaisena kuin kantaja on sen hahmotellut ei selvästikään kuulu komission toimivaltaan, jonka nojalla se voi tehdä ehdotuksen unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi. Riidanalaisen päätöksen sanamuodon mukaan on niin, että ”tutkittuaan yksityiskohtaisesti ehdotuksessa mainitut perussopimuksen määräykset (SEUT 119 artikla–[SEUT] 144 artikla) ja kaikki muut mahdolliset oikeudelliset perustat komissio kieltäytyy rekisteröimästä kyseistä ehdotettua kansalaisaloitetta sillä perusteella, ettei se selvästikään kuulu komission toimivaltaan, jonka nojalla se voi tehdä ehdotuksen unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi”. Komissio täsmentää riidanalaisessa päätöksessä, että ”etenkin SEUT 136 artiklan 1 kohtaa voidaan käyttää oikeudellisena perustana ainoastaan, jos toimenpiteiden tarkoituksena on tehostaa jäsenvaltioiden talousarvioita koskevaa kurinalaisuutta ja jos ne rajoittuvat tähän sekä jos niiden tarkoituksena on varmistaa talous- ja rahaliiton moitteeton toiminta”. Komissio lisää, että ”joka tapauksessa on niin, ettei SEUT 136 artiklan 1 kohdassa anneta – unionille valtuutta toimia jäsenvaltioiden asemesta harjoitettaessa näiden talousarviota koskevaa itsemääräämisoikeutta ja toteutettaessa toimia, jotka liittyvät valtion tuloihin ja menoihin”.
- 28 On kiistatonta, että komissio perusteli ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen rekisteröinnin epäämisen sillä, ettei asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa määrätty edellytys täyttnyt. Komissio totesi lisäksi selkeästi, etteivät kantajan mainitsemat talous- ja rahapolitiikkaa koskevat määräykset eli SEUT 119–SEUT 144 artikla eivätkä mitkään muut oikeudelliset perustat antaneet kyseiselle toimielimelle valtuutta tehdä Euroopan unionin neuvostolle ehdotusta toimeksi, jolla voidaan saavuttaa ehdotetussa eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa tarkoitettu päämäärä.

Riidanalaisessa päätöksessä viitataan tältä osin erityisesti SEUT 136 artiklan 1 kohtaan, ja siinä mainitaan syyt, joiden vuoksi komissio katsoo, ettei mainittu ehdotus voi perustua tähän oikeudelliseen perustaan.

- 29 Komissio esitti siten riidanalaisessa päätöksessä perusteet, jotka sen mukaan oikeuttavat epäämään ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen rekisteröinnin.
- 30 Tähän on lisättävä, kuten aiemmin on todettu, että perusteluvelvollisuuden laajuus riippuu kyseessä olevan toimen luonteesta ja siitä asiayhteydestä, jossa se on annettu. Ehdotettu eurooppalainen kansalaisaloite ei kuitenkaan ole käsiteltävässä asiassa selkeä ja täsmällinen siltä osin kuin se koskee väitettyä oikeudellista perustaa komission toimivallalle tehdä ehdotus unionin säädökseksi perussopimusten soveltamiseksi.
- 31 Kuten komissio perustellusti huomauttaa vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, ehdotettuun eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen ei nimittäin sisältynyt lainkaan väitteitä unionin talous- ja rahapolitiikkaan liittyvien EUT-sopimuksen 26 yksittäisen artiklan, joihin ehdotuksessa viitattiin yhtenä kokonaisuutena, ja mainitun ehdotuksen sisällön välisestä yhteydestä. Kantaja viittaa vasta kannekirjelmässä SEUT 122 ja SEUT 136 artiklaan nimenomaisina perustoina komission toimivallalle tehdä ehdotus ehdotetussa eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa tarkoitettun kaltaiseksi unionin säädökseksi. Komissiota ei voida näin ollen moittia siitä, ettei se tarkastellut riidanalaisessa päätöksessä yksityiskohtaisesti EUT-sopimuksen eri määräyksiä, joihin ehdotetussa eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa vedottiin yhtenä kokonaisuutena, ja että se tyytyi toteamaan, etteivät mainitut määräykset olleet merkityksellisiä asiassa, samalla kun se tarkasteli näistä määräyksistä lähemmin sitä, joka sen mielestä oli asiassa merkityksellisin, ja mainitsi lisäksi perusteet, joiden vuoksi kyseistä määräystä ei voitu käyttää oikeudellisena perustana.
- 32 Riidanalainen päätös sisältää täten sen asiayhteys huomioon ottaen riittävästi seikkoja, joiden nojalla kantaja voi saada tietoonsa ehdotetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen rekisteröinnin epäämisen perusteet ja joiden nojalla unionin tuomioistuimet voivat harjoittaa valvontaa.
- 33 Siltä osin kuin kantaja huomauttaa tässä yhteydessä, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat joka tapauksessa virheelliset, on muistutettava, että päätöksen perusteluvelvollisuus on olennainen muotomääräys, joka on erotettava perustelujen aineellisesta paikkansapitävyydestä, koska viimeksi mainittu koskee riidanalaisen toimen aineellista lainmukaisuutta (ks. tuomio 10.7.2008, Bertelsmann ja Sony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, Kok., EU:C:2008:392, 166 ja 181 oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Komission on siten todettava noudattaneen perusteluvelvollisuutta, kun se antoi riidanalaisen päätöksen.

Kanneperuste, joka perustuu asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan rikkomiseen

- 35 Kantaja katsoo komission todenneen virheellisesti, ettei asetuksen N:o 211/2011 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa mainittu edellytys täyttynyt. Mainittu toimieliin nimittäin teki tämän päätelmän SEUT 122 artiklan 1 ja 2 kohdan, SEUT 136 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja kansainvälisen oikeuden sääntöjen vastaisesti.

– Väite, joka perustuu SEUT 122 artiklan 1 kohdan rikkomiseen

- 36 Kantaja väittää, että hätätilaa koskevan periaatteen vahvistaminen sellaisena kuin hän on sen hahmotellut kuuluu selvästi ”taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisi[in] toimenpiteis[iin]”, joista neuvosto voi SEUT 122 artiklan 1 kohdan nojalla päättää. Mainitulla toimenpiteellä edistetään niiden

jäsenvaltioiden talouden elpymistä, joita liiallinen velkataakka rasittaa ja jotka ovat taloudellisessa ahdingossa. Kantajan mukaan valtionvelan takaisinmaksua ei voida vaatia, jos sen seurauksena kansalta viedään sen perustarpeiden tyydyttämiseksi välttämättömät resurssit.

- 37 Kantaja lisää, että SEUT 122 artiklan 1 kohdan määräykset koskevat kaikkia taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisia toimenpiteitä, joiden ei – komission puolustamaan näkemykseen nähden päinvastaisesti – siten tarvitse koskea ainoastaan vaikeuksia, joita jäsenvaltiolle voi ilmetä energiatuotteiden saatavuudessa.
- 38 Kantajan mukaan SEUT 122 artiklan 1 kohdan tarkoituksena on määrätä toimielinten yhteisvastuusta, joka pohjautuu jäsenvaltioiden moraaliseen ja lakisääteiseen velvollisuuteen tukea toisiaan vastavuoroisesti sekä auttaa toisiaan. Mainittua yhteisvastuuta on sovellettava kaikkiin tilanteisiin, joissa jäsenvaltio kohtaa muun muassa luonteeltaan taloudellisia vaikeuksia, jotka voivat vaikuttaa sen olemassaoloon ja toimintaan.
- 39 Komissio riitauttaa kantajan väitteen.
- 40 SEUT 122 artiklan 1 kohdassa määrätään, että neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla.
- 41 Aluksi on todettava, että unionin tuomioistuin totesi 27.11.2012 antamassaan tuomiossa Pringle (C-370/12, Kok., EU:C:2012:756, 115 ja 116 kohta), ettei SEUT 122 artiklan 1 kohta ollut asianmukainen oikeudellinen perusta unionin mahdollisesti antamalle rahoitusavulle, joka toteutetaan perustamalla rahoitusmekanismi niiden jäsenvaltioiden hyväksi, joilla oli tai joille uhkasi tulla vakavia rahoitusongelmia.
- 42 Vaikka on lisäksi totta, kuten kantaja väittää, ettei kyseisen määräyksen sanamuodosta ilmene, että se koskee välttämättä vain neuvoston päättämiä toimenpiteitä ainoastaan siinä tapauksessa, että ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla, se, että neuvoston on jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä päätettävä SEUT 122 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä, merkitsee, että nämä toimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden väliseen avunantoon.
- 43 Mainittua määräystä ei näin ollen voida missään tapauksessa pitää asianmukaisena oikeudellisenä perustana sille, että unionin lainsäädännössä säädettäisiin hätätilaa koskevasta periaatteesta – sellaisena kuin kantaja on sen hahmotellut –, jonka mukaan jäsenvaltiolla olisi oikeus päättää yksipuolisesti siitä, ettei se maksa velkaansa lainkaan tai osittain takaisin sen johdosta, että se on joutunut vakaviin rahoituksellisiin ongelmiin.
- 44 Näiden perusteiden johdosta ensimmäinen väite on hylättävä.

– Väite, joka perustuu SEUT 122 artiklan 2 kohdan rikkomiseen

- 45 Kantaja väittää, että hätätilaa koskevan periaatteen nimissä toteutettava niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat taloudellisessa hädässä syistä, joihin ne eivät voi vaikuttaa, velan kuolettaminen tai velanmaksun lykkääminen voidaan luokitella SEUT 122 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi taloudelliseksi avuksi. Kantajan mukaan kyseisen määräyksen sanamuodosta nimittäin ilmenee, että tällaista taloudellista apua voidaan antaa joko määrätyn ajan tai se voidaan toteuttaa yleisemmin tuensaannin mahdollisuuden muodossa siten, ettei tuki ole rajattu ad hoc -toimenpiteistä päättämiseen, kuten komissio virheellisesti väittää. Lopuksi on niin, ettei mainitussa määräyksessä edellytetä, että tällainen apu on välttämättä rahoitettava unionin talousarviosta.

46 Komissio riitauttaa kantajan väitteen.

47 SEUT 122 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos luonnonkatastrofit tai poikkeukselliset tapahtumat, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa, ovat aiheuttaneet tuolle jäsenvaltiolle vaikeuksia tai vakavasti uhkaavat aiheuttaa sille suuria vaikeuksia, neuvosto voi komission ehdotuksesta tietyin edellytyksin myöntää kyseiselle jäsenvaltiolle unionin taloudellista apua.

48 Unionin on jo todettu tämän määräyksen nojalla voivan myöntää tietyin edellytyksin tapauskohtaista taloudellista apua jäsenvaltiolle. Määräyksellä ei voida sen sijaan perustella sitä, että säädöksellä otetaan käyttöön velan mitätöintimekanismi kantajan haluamalla tavalla, jo siitä syystä, että tällainen mekanismi on luonteeltaan yleinen ja pysyvä (ks. vastaavasti tuomio Pringle, edellä 41 kohta, EU:C:2012:756, 65, 104 ja 131 kohta).

49 Lisäksi SEUT 122 artiklan kohteena on todettu olevan ainoastaan unionin myöntämä taloudellinen apu eikä jäsenvaltioiden myöntämä taloudellinen apu (tuomio Pringle, edellä 41 kohta, EU:C:2012:756, 118 kohta). Vaikka kantajan väittämän tavoin oletettaisiin, että hätätilaa koskeva periaate, sellaisena kuin kantaja on sen hahmotellut, voisi kuulua mainitussa määräyksessä tarkoitetun taloudellisen avun käsitteen alaan, tällaisen periaatteen hyväksyminen ei kuitenkaan voi kuulua unionin edellä mainittujen määräysten nojalla hyväksymien avustustoimenpiteiden alaan, koska tällaisen periaatteen hyväksyminen ei koske ainoastaan jäsenvaltion velkaa unionille vaan myös mainitun valtion muilta oikeushenkilöiltä tai luonnollisilta henkilöiltä taikka julkisilta tai yksityisiltä tahoilta ottamia velkoja, vaikka tämä tilanne ei selvästikään kuulu kyseessä olevan määräyksen soveltamisalaan.

50 Tästä seuraa, että sen hätätilaa koskevan periaatteen hyväksyminen, jonka mukaan jäsenvaltiolla olisi oikeus jättää velkansa kokonaan tai osittain maksamatta, ei selvästikään kuulu niihin taloudellisen avun toimenpiteisiin, joista neuvosto voi SEUT 122 artiklan 2 kohdan nojalla päättää.

51 Toista väitettä ei siten voida myöskään hyväksyä.

– Väite, joka perustuu SEUT 136 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomiseen

52 Kantaja väittää komission todenneen virheellisesti, että yhtäältä SEUT 136 artiklan 1 kohtaa voidaan käyttää oikeudellisena perustana ainoastaan, jos toimenpiteet koskevat ”talousarvioita koskevan kurinalaisuuden” tehostamista, ja että toisaalta siinä ei anneta unionille valtuutta toimia jäsenvaltioiden asemesta harjoitettaessa näiden talousarviota koskevaa itsemääräämisoikeutta ja toteutettaessa toimia, jotka liittyvät valtion tuloihin ja menoihin.

53 Kantajan mukaan hätätilaa koskeva periaate kuuluu selvästi SEUT 136 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin talouspolitiikan laajoihin suuntaviivoihin, koska tällainen periaate on osa jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen yhteensovittamista ja yhdenmukaistamista hätätilassa oleviin valtioihin nähden, ja sillä tavoitellaan siten unionin arvojen kanssa yhteensopivia päämääriä, kuten kansojen hyvinvointia, vapautta, turvallisuutta ja oikeudenmukaisuutta, taloudellista yhteenkuuluvuutta sekä jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta.

54 Toimenpiteitä, joista neuvosto voi edellä mainitun määräyksen nojalla päättää SEUT 122–SEUT 126 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti euroalueen jäsenvaltioiden osalta, ei voida rajata ainoastaan niihin toimenpiteisiin, joilla tehostetaan talousarvioita koskevaa kurinalaisuutta. Mainittujen toimenpiteiden soveltamista koskevia rajoituksia ei voida myöskään perustaa väitettyyn jäsenvaltioiden ”talousarviota koskevan itsemääräämisoikeuden” loukkaukseen, sillä tällainen rajoitus olisi suoraan vastoin mahdollisuutta toteuttaa talousarvioita koskevaan kurinalaisuuteen liittyviä toimenpiteitä, ja se olisi lisäksi vastoin SEUT 222 artiklassa mainittua yhteisvastuulauseketta, jossa määrätään muun muassa jäsenvaltioiden yhteisestä toiminnasta ihmisen aiheuttaman suuronnettomuuden tilanteessa, jollaisesta Kreikan tapauksessa on kyse.

55 Komissio riitauttaa kantajan väitteen.

56 SEUT 136 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”talous- ja rahaliiton moitteettoman toiminnan varmistamiseksi” ja perussopimusten asiaa koskevien määräysten mukaisesti neuvosto hyväksyy SEUT 121 ja SEUT 126 artiklassa tarkoitetuista menettelyistä asian kannalta sopivaa menettelyä noudattaen, viimeksi mainitun artiklan 14 kohdassa tarkoitettua menettelyä lukuun ottamatta, niitä jäsenvaltioita, joiden rahayksikkö on euro, koskevia toimenpiteitä, joilla ”tehostetaan näiden jäsenvaltioiden talousarvioita koskevan kurinalaisuuden yhteensovittamista ja sen valvontaa” (SEUT 136 artiklan 1 kohdan a alakohta) ja joilla ”laaditaan näitä jäsenvaltioita koskevat talouspolitiikan laajat suuntaviivat huolehtien samalla niiden yhteensovivuudesta koko unionin osalta hyväksytyjen talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kanssa sekä niiden valvonnasta” (SEUT 136 artiklan 1 kohdan b alakohta).

57 Minkään perusteella ei voida kuitenkaan todeta – eikä kantaja ole mitenkään osoittanut toteen –, että hätätilaa koskevan periaatteen, jonka nojalla jäsenvaltio voi yksipuolisesti päättää valtionvelan lakkauttamisesta, hyväksymisen tarkoituksena olisi tehostaa talousarvioita koskevan kurinalaisuuden yhteensovittamista tai että sen hyväksyminen kuuluisi talouspolitiikan laajoihin suuntaviivoihin, joita neuvosto voi laatia talous- ja rahaliiton moitteetonta toimintaa varten.

58 Kuten unionin tuomioistuin totesi edellä 41 kohdassa mainitussa tuomiossaan Pringle (EU:C:2012:756, 51 ja 64 kohta), unionin rooli talouspolitiikan alalla on rajattu yhteensovittamistoimenpiteiden toteuttamiseen. Säädöksen, jolla jäsenvaltion sallitaan jättävän velan maksamatta, antaminen ei kuitenkaan kuulu SEUT 136 artiklan 1 kohdan b alakohdassa – johon esillä oleva väite perustuu – tarkoitettun talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen käsitteen alaan, vaan sen vaikutuksena on tosiasiaassa korvata sopimuspuolten vapaa tahto valtionvelan yksipuolista mitätöintiä koskevalla lainsäädäntömekanismilla, mitä kyseisessä määräyksessä ei selvästikään sallita.

59 Tästä seuraa, että komissio totesi perustellusti, ettei ehdotus hätätilaa koskevan periaatteen vahvistamiseksi sellaisena kuin kantaja on sen hahmotellut selvästikään kuulu SEUT 136 artiklan 1 kohdan määräysten alaan.

60 Toisin kuin kantaja väittää tässä yhteydessä, kieltäytyminen sisällyttämästä tällaista periaatetta unionin teksteihin ei myöskään ole vastoin SEUT 222 artiklassa määriteltyä yhteisvastuulauseketta, jonka mukaan ”unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat yhdessä yhteisvastuun hengessä, jos jäsenvaltio joutuu terrori-iskun taikka luonnon tai ihmisen aiheuttaman suuronnettomuuden kohteeksi”, jo siksikään, ettei tämä yhteisvastuulauseke selvästikään koske talous- ja rahapolitiikkaa eikä jäsenvaltioiden taloudellista tilannetta tai talousarvioihin liittyviä vaikeuksia.

61 Tämä väite ei näin ollen ole myöskään perusteltu.

– Väite, joka perustuu kansainvälisen oikeuden sääntöjen rikkomiseen

62 Kantaja väittää, että hätätilaa koskevan periaatteen on todettu pysyvän kansainvälisen tuomioistuimen oikeuskäytännössä olevan kansainvälisen oikeuden sääntö, joka oikeuttaa velan takaisinmaksuun liittyvien maksujen lakkauttamisen tai jopa velan yksipuolisen kuolettamisen osittain muun muassa valtion taloudelliseen järjestelmään sekä sen sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Komissio ei voi perustellusti kieltäytyä sisällyttämästä tätä sääntöä unionin oikeusjärjestykseen.

63 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi lisäksi 19.9.2012 antamassaan määräyksessä Kreikka v. komissio (T-52/12 R, Kok., EU:T:2012:447, 54 kohta) tällaisen periaatteen olevan olemassa Helleenien tasavaltaa koskevassa erityisessä asiayhteydessä, kun se totesi, että kyseisen jäsenvaltion taloudelliseen tilanteeseen liittyvissä poikkeuksellisissa olosuhteissa oli pidettävä ensisijaisina pikemminkin valtion ja kansan intressejä kuin komission mukaan lainvastaisesti myönnettyjen tukien takaisinperintää.

- 64 Komissio riitauttaa kantajan väitteen.
- 65 Vaikka oletettaisiin, että on olemassa kansainvälisen oikeuden sääntö, jossa vahvistetaan hätätilaa koskeva periaate, jonka nojalla jäsenvaltio voi jättää maksamatta valtionvelan takaisin poikkeuksellisissa tilanteissa, tällainen kansainvälisen oikeuden periaate ei yksinään voi missään tapauksessa riittää komission lainsäädäntöaloitteen perustaksi, koska perussopimuksissa ei tältä osin ole annettu lainkaan toimivaltaa, kuten perussopimuksen eri määräysten, joihin kantaja on vedonnut esillä olevassa kanteessa, tarkastelusta ilmenee.
- 66 Neljäs väite on näin ollen myös hylättävä, ja siten esillä oleva kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.
- 67 Kaiken edellä esitetyn perusteella kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 68 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- 69 Työjärjestyksen 135 artiklan 1 kohdan mukaan on niin, että kohtuuden niin vaatiessa unionin yleinen tuomioistuin voi poikkeuksellisesti päättää, että hävinnyt asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan mutta tämä veloitetaan korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut vain osittain tai että tätä ei lainkaan veloiteta korvaamaan oikeudenkäyntikuluja.
- 70 Komissio on vaatinut kantajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska kantaja on hävinnyt asian, hänet on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Siltä osin kuin kantaja väittää, että on olemassa poikkeuksellisia perusteita, koska hän ei kykene vastaamaan oikeudenkäyntikuluista kokonaisuudessaan, on todettava, ettei tämän väitteen tueksi kuitenkaan ole esitetty mitään tosiasiallisia todisteita.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Kanne hylätään.**
- 2) Alexios Anagnostakis veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Julistettiin Luxemburgissa 30 päivänä syyskuuta 2015.

Allekirjoitukset